

*До спеціалізованої вченої ради Д 26.007.03
у Національній академії внутрішніх справ
03035, м. Київ, пл. Солом'янська, 1*

ВІДГУК

офіційного опонента – головного наукового співробітника науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ, доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України Дрозд Валентини Георгіївни на дисертаційне дослідження Яшука Олега Віталійовича на тему: «Теоретико-прикладні засади використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів», поданого на здобуття на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Актуальність теми дослідження. Бюджетна сфера, пов'язана з формуванням, розподілом і використанням бюджетних коштів, а також розпорядженням іншим державним і комунальним майном, додатковим співфінансуванням з інших офіційних джерел, відрізняється своєю масштабністю й різноманітністю, охоплює такі галузі: освіта, охорона здоров'я, будівництво, оборонно промисловий, аграрно-промисловий та паливно-енергетичний комплекси, що дедалі більше приваблюють правопорушників. Досліджувані кримінальні правопорушення завдають значної шкоди українському суспільству, дестабілізуючи економіку держави, і виходять за межі державного управління, що негативно позначається на міжнародних відносинах з країнами Європейського Союзу та США. Навіть під час дії воєнного стану, у період героїчного протистояння українського народу повномасштабному нападу російських загарбників, залишаються ризики зловживань бюджетними коштами, що пов'язане з низкою обставин, серед яких суттєве збільшення фінансування Міністерства оборони України.

Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, є надзвичайно актуальним на сьогодні і пов'язано з високим рівнем корупції, недосконалістю законодавства,

недостатнім кадровим та ресурсним забезпеченням органів, які розслідують кримінальні правопорушення у бюджетній сфері, зростанням обсягів державних видатків в останні роки. Злочинна діяльність утворює негативні тенденції як на міжнародному рівні, зокрема, у взаємовідносинах з країнами-партнерами (Великобританія, Італія, Німеччина, США, Франція та ін.), так і погіршує економічний стан всередині держави. Згідно статистичних показників Офісу Генерального прокурора, у 2016 р. було обліковано 1021 факт учинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним використанням бюджетних коштів, за якими у 431 випадку (43 %) було складено обвинувальні акти; 2017 р. – 3049 фактів, обвинувальні акти – у 1605 випадках (51 %); 2018 р. – 2779 фактів, обвинувальні акти – у 1361 випадку (44 %); 2019 р. – 2316 фактів, обвинувальні акти – у 1016 випадках (44 %); 2020 р. – 3675 фактів, обвинувальні акти – у 3037 випадках (83 %); 2021 р. – 3493 факти, обвинувальні акти – у 3358 випадках (96 %); 2022 р. – 2573 факти, обвинувальні акти – у 431 випадку (16 %); 2023 р. – 6666 фактів, обвинувальні акти – у 3168 випадках (47 %); 2024 р. – 8372 факти, обвинувальні акти – у 3545 випадках (42 %); а за I півріччя 2025 року було внесено 5663 факти, проте лише у 3303 випадках (58 %) було складено обвинувальні акти. Тобто, за останні декілька років після початку збройного конфлікту значно зросла кількість випадків учинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним використанням бюджетних коштів, а частка складених обвинувальних актів знизилась до рівня 2016 року – 40–50 %.

Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, є важливим інструментом протидії протиправній діяльності, який дозволяє виконати завдання кримінального провадження, регламентовані КПК України, як захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини. Втім, результати опитування

правоохоронців довели, що наведені кримінальні правопорушення досить складні у доказуванні та потребують сучасних наукових розробок за вектором використання спеціальних знань, які повинні суттєво підвищити результативність досудового розслідування.

З впевненістю можна констатувати, що в умовах сьогодення існує потреба у застосуванні комплексного підходу до вивчення форм та видів використання спеціальних знань, їх специфіки відповідно до окреслених кримінальних проваджень.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до положень Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020), Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1805-р), Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1467-р), Національної стратегії доходів до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2023 № 1218-р), Національної економічної стратегії на період до 2030 року (постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179), Стратегії боротьби з організованою злочинністю (розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.09.2020 № 1126-р), Плану заходів з реалізації Стратегії інформаційної безпеки на період до 2025 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2023 № 272-р), Концепції реформування місцевих бюджетів (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 308-р), Бюджетної декларації на 2022–2024 роки (постанова Верховної Ради України від 15.07.2021 № 1652-IX), Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» від 09.11.2023 № 3460-IX, Порядку електронної інформаційної взаємодії Офісу Генерального прокурора та Міністерства внутрішніх справ України (спільний наказ Офісу Генерального прокурора та МВС України від 22.11.2021 № 371/846), тематики

наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки на 2022–2026 роки (наказ МОН України від 03.02.2022 № 109), тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11.06.2020 № 454), Основних напрямів наукових досліджень Науково-дослідного інституту публічного права на 2020–2024 рр.

Тему дисертації затверджено в Науково-дослідному інституті публічного права 22 грудня 2015 року (протокол № 6).

Мета дисертаційного дослідження полягає у вирішенні конкретного наукового завдання з розроблення теоретичних положень і криміналістичних рекомендацій щодо ефективного використання інституту спеціальних знань, спрямованих на підвищення результативності досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів.

Комплексність мети, її багатоплановість обумовили необхідність вирішення окремих **задач**: 1) опрацювати генезу теоретичних досліджень використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів; 2) схарактеризувати криміналістично вагомі ознаки структурних елементів криміналістичної характеристики визначених протиправних діянь, які мають значення під час використання спеціальних знань; 3) визначити поняття та систематизувати форми використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні; 4) встановити особливості залучення окремих категорій спеціалістів до кримінальних проваджень; 5) розкрити особливості призначення та проведення судово-почеркознавчої та судово-економічної експертиз; 6) конкретизувати тактичні особливості призначення судово-бухгалтерської та комплексної судових експертиз у кримінальному провадженні; 7) надати пропозиції з приводу оцінки висновку експерта.

Об'єкт і предмет дослідження здобувачем визначено правильно. Об'єктом дослідження є кримінальні процесуальні відносини, що виникають у процесі використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних

правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів. Предмет дослідження – теоретико-прикладні засади використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів.

Методи дослідження. Відповідно до поставленої мети, через призму об'єкта і предмета дослідження використано різноманітні загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, основоположним серед яких є діалектичний метод, який полягає у розумінні будь-якої системи через важливість взаємодії елементів та їх взаємозв'язку.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертаційна робота є першим у вітчизняній науці комплексним монографічним дослідженням теоретичних і практичних засад використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, у якому сформульовано низку наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, що мають важливе теоретико-прикладне значення для криміналістичної науки, судово-експертної практики та діяльності органів досудового розслідування.

Здобувач здійснив криміналістичний аналіз використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, та розкрив теоретичні положення й практичні рекомендації використання спеціальних знань у визначеній категорії кримінальних проваджень, що містять теоретичні розробки та практичні рекомендації виявлення, фіксації, вилучення та дослідження криміналістично вагомих відомостей завдяки застосуванню окремих знань обізнаних осіб (бухгалтерських, економічних, технічних, почеркознавчих);

Слід вказати і на розроблення системи сучасних способів учинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, як-от: 1) привласнення майна чи коштів, що надані певним установам за бюджетними програмами, у тому числі й оборонній сфері; 2) заволодіння

майном або коштами, що надані певним установам за бюджетними програмами, у тому числі й оборонній сфері; 3) реалізація публічних закупівель з порушеннями чинного законодавства, у тому числі й оборонній сфері; 4) привласнення (заволодіння) бюджетних коштів, що направлені на підтримку проєктів малого чи середнього бізнесу; 5) незаконні виплати заробітної плати; 6) незаконні виплати соціальної допомоги; 7) неаргументоване списання майна, що перебуває на балансі конкретної установи чи підприємства; 8) привласнення гуманітарної чи благодійної допомоги; 9) привласнення (заволодіння) бюджетних коштів, які надані як міжнародний грант, у тому числі й оборонній сфері, тощо;

Позитивним є і пропозиції щодо внесення змін до КПК України шляхом впровадження в назву § 5 «Висновок експерта» словосполучення «та спеціаліста», та включення до нього ст. 101¹ та ст. 102¹ КПК з формулюванням, відповідно, «Висновок спеціаліста» та «Зміст висновку спеціаліста», в яких розкрито процесуальні вимоги до складання та оформлення зазначеного документу. Вказані нововведення дозволять спеціалісту готувати відповідний висновок по проведеному дослідженню, який можна буде використовувати у кримінальному провадженні в якості доказу.

Окрім того, в дисертації визначено сукупність даних стосовно слідової картини, яка під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, являє собою наступні категорії: матеріальні (відбитки пальців, кошти, накладні, акти прийому-здачі робіт, предмети протиправного посягання, ЕОТ для виробництва печаток і штампів), особистісні (інформація в пам'яті свідків, підозрюваних) та електронні сліди (кеш-пам'ять ЕОТ, хмарні сховища).

Надано практичні рекомендації стосовно призначення та проведення судово-економічної, судово-бухгалтерської і судово-почеркознавчої експертизи, завдяки виокремленню загальних об'єктів для вищенаведених досліджень, як-от: документи податкового обліку та звітності; документи фінансово-кредитних операцій; недовгі рукописні записи прізвищ та інших

відомостей, а також підписів уповноважених осіб конкретної бюджетної установи; документи бухгалтерського обліку та звітності.

Слід відмітити і криміналістичні рекомендації відносно перспективних напрямів використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, що акумулюють в собі відповідні будівельно-технічні, економічні, бухгалтерські, комп'ютерно-технічні, почеркознавчі, фоноскопичні та інші знання обізнаних осіб у формах, які є суттєвими для створення доказової бази у кримінальному провадженні.

Оцінка змісту дисертації. Дисертаційна робота О.В. Ящука викладена українською мовою. Структура роботи відповідає вимогам МОН України та положенню про присудження ступеня кандидата юридичних наук. Вона структурована і складається з анотації, змісту, переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Наукові положення та висновки дисертаційного дослідження достатньо обгрунтовані здобувачем у тексті представленої праці. Автор системно і логічно вибудував зміст наукового дослідження, який включає в себе послідовне вирішення ключових проблем дисертаційного дослідження, цілісно і змістовно розкрив питання мети і завдання дослідження з відображенням їх у висновках між розділами і загальних висновках, що уособлює собою завершене і цілісне сприйняття виконаної наукової праці.

Анотація у стислій формі представляє основні тези дисертаційного дослідження, наводить перелік публікацій, в яких викладено основні результати представленого дослідження. Анотація викладена українською і англійською мовами.

У *вступі* обгрунтовується актуальність теми дослідження, визначено її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, мету і завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, окреслено емпіричну базу дослідження, зазначено

відомості про апробацію результатів дослідження та практичне значення його результатів, публікації автора та структуру дисертації.

У першому розділі дисертації *«Теоретичні засади дослідження спеціальних знань та їх використання під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів»* визначено стан теоретичної розробленості інституту використання спеціальних знань у кримінальному провадженні, а також схарактеризовано проблемні аспекти стадії досудового розслідування. З'ясовано, що визначена проблематика повинна досліджуватись через призму загальнотеоретичних питань різних наук, як-от: криміналістика, кримінальний процес, кримінальне право, кримінологія, оперативно-розшукова діяльність тощо.

Значну увагу приділено використанню бюджетних коштів у сфері закупівлі товарів оборонного призначення, що дедалі в умовах війни набуває все більш масштабного характеру. Схарактеризовано особливості процесу доказування порушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів.

Виокремлено підготовчі заходи до вчинення кримінальних правопорушень. Встановлено типові способи приховування протиправних дій.

Визначено слідову картину кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів.

У другому розділі дисертації *«Особливості використання спеціальних знань під час виявлення та фіксації слідів кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів»* схарактеризовано понятійний апарат інституту спеціальних знань, а також виокремлено їх основні види, суб'єкти та форми використання. Акцентовано увагу на усних і письмових консультаціях фахівців у досліджуваній категорії кримінальних проваджень, що реалізуються під час та поза проведення окремих процесуальних дій.

Значну увагу приділено огляду документів (договори, акти приймання-передачі виконаних робіт, накладні, документи, що засвідчують право на майно, пільги) та устаткування для їх виготовлення (сканер, принтер, МФУ).

З'ясовано, що переважно (81 %) огляд документів полягав у механічному переписуванні реквізитів (найменування, дата затвердження і погодження, номер документа). Доведено, що крім реквізитів документу доцільно з'ясовувати спосіб їх виготовлення, наявність характерних рис принтеру (трас, кількості та хімічного складу фарби), наявність підписів, відбитків печаток, однорідність барвників.

У третьому розділі дисертації «Призначення та проведення окремих видів судових експертиз під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів» схарактеризовано процес підготовки і проведення судово-почеркознавчої та судово-економічної експертиз. Виокремлено об'єкти, які підлягають судово-економічній експертизі (бухгалтерські документи, облікові реєстри господарських операцій тощо).

Значну увагу приділено документам, які можуть бути об'єктами судово-економічної експертизи (договори, акти приймання-передачі виконаних робіт, відомості ресурсів, додаткові угоди, кошторис, акти введення в експлуатацію обладнання, накладні, рахунки, платіжні доручення, кошторис розпорядника, план закупівель).

Наголошено на значенні висновку експерта під час розслідування бюджетних кримінальних правопорушень, а також напрямках удосконалення експертної практики в сучасних умовах.

Отже, виходячи з аналізу основної частини дисертації, можемо дійти висновку, що мета дисертаційної роботи в ході виконання дослідження була досягнута, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Загальні висновки повністю відповідають отриманим результатам, завданням та меті дисертаційного дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації впроваджені та використовуються у:

– освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Організація розслідування кримінальних правопорушень», «Криміналістика»,

«Кримінальний процес», «Оперативно-розшукова діяльність», а також підготовки підручників, навчальних посібників, монографічних досліджень і курсів лекцій (акт Національної академії внутрішніх справ від 15 серпня 2025 р.);

– науковій діяльності – для подальшого вдосконалення основ методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень у бюджетній сфері на основі сформульованих теоретичних положень, висновків і практичних рекомендацій (акти Дніпровського державного університету внутрішніх справ від 04 серпня 2025 р., Національної академії внутрішніх справ від 15 серпня 2025 р.);

– правозастосовній діяльності – для вдосконалення діяльності органів досудового розслідування, прокуратури, оперативних та експертних підрозділів Національної поліції України під час розслідування кримінальних правопорушень у бюджетній сфері (акт Бюро економічної безпеки України від 14 травня 2025 р.).

Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення та результати дисертації відображено у восьми наукових публікаціях, з яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна – у закордонному юридичному виданні, три – у збірниках тез наукових доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях.

Основні теоретичні положення й висновки дисертації оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (м. Київ, 2021 р.), «Взаємодія публічного та приватного права: сучасні проблеми та виклики» (м. Київ, 2022 р.), «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 2023 р.).

Наукове дослідження О.В. Ящука містить результати власних досліджень й узагальнень дисертанта. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають відповідні посилання, що **свідчить про відсутність**

порушення академічної доброчесності.

Оформлення дисертації. За результатами вивчення дисертації та наукових публікацій О.В. Ящука можна стверджувати, що наукова праця оформлена згідно з нормативними вимогами, передбаченими для такого виду робіт, написана державною мовою з дотриманням наукового стилю. Положення, висновки та пропозиції, що містяться у науковій праці, в цілому характеризуються аргументованістю та послідовністю. Висновки до розділів та загальні висновки відповідають сутності розглянутих питань і відзначаються чіткістю викладених думок.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження О.В. Ящука, водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту.

1. Так, за змістом дисертації здобувачем визначено найбільш поширені форми використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, та надано характеристику суб'єктам їх використання. Втім, під час їх систематизації, дисертант приділяє вагомому значення такому класифікаційному критерію як вид діяльності, за яким виокремлює: залучення спеціаліста для проведення процесуальних дій, залучення експерта для проведення експертизи, консультативна і обліково-довідкова допомога, допит експерта, відомчі перевірки та ін., дещо поверхнево розглядаючи інші критерії.

2. У підрозділі 2.1 «Поняття, види та форми використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів» здобувач визначив основні категорії інституту спеціальних знань, схарактеризував їхні ознаки та зміст. Попри різні наукові підходи щодо розуміння даної дефініції, дисертант обґрунтовано визнає спеціальні знання неправовими знаннями, а підставою для їх використання під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів, вважає необхідність уповноваженої

особи у законний спосіб отримати криміналістично значущу інформацію за допомогою вузькоспеціальних знань та навичок, які у неї відсутні. Втім, неодноразово вживаючи такі терміни, як «знання», «уміння» та «навички», дисертант оминає увагою питання співвідношення зазначених категорій. Але, як відомо, в криміналістичній літературі дотепер тривають дискусії щодо їх визначення та змістовної частини.

3. Розкриваючи підрозділ 3.3 «Оцінка висновку експерта та напрями вдосконалення судово-експертної діяльності» здобувач слушно пропонує внести зміни до чинного кримінально-процесуального законодавства щодо оцінки висновку експерта та розглядає міжнародний досвід судово-експертної діяльності задля визнання судових висновків доказами в державах Євросоюзу. На думку опонента, варто було б розкрити більш ґрунтовно цей напрямок, що надало б роботі більшої значущості.

4. На нашу думку, у висновках дисертації не знайшло достатнього відображення питання щодо використання сучасних науково-технічних засобів та інноваційних технологій, які пропонується використовувати під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Підсумовуючи викладене слід відзначити, що наведені зауваження здебільшого мають дискусійний характер, підкреслюють актуальність досліджуваної проблематики і не знижують загальну позитивну оцінку дисертації, а здобувач О.В. Ящук проаналізував теоретичний, практичний і законодавчий матеріал, сформулював на цій основі слушні висновки, які є помітним внеском у науку криміналістику та судову експертологію.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Дисертація є завершеним науковим дослідженням, оформленим відповідно до встановлених вимог. Результати дослідження мають як теоретичне так і практичне значення, можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях, освітньому процесі, а також безпосередньо у практичній діяльності правоохоронних органів. Викладене надає підстави для висновку про те, що дисертація О.В. Ящука «Теоретико-прикладні засади використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень,

пов'язаних із використанням бюджетних коштів» має теоретичну і практичну значущість, відрізняється науковою новизною, виконана на належному науковому рівні, є самостійним, завершеним кваліфікаційним монографічним дослідженням, в якому містяться наукові положення та науково-обґрунтовані результати, що розв'язують важливу наукову проблему.

Висновок. Дисертаційна робота «Теоретико-прикладні засади використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із використанням бюджетних коштів», яка подана на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність, є завершеним монографічним дослідженням, яке відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567, а її автор, **Ящук Олег Віталійович**, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук.

Офіційний опонент:

головний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з проблем
запобігання кримінальним правопорушенням
навчально-наукового інституту підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції імені Е.О. Дідоренка
Донецького державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України

Валентина ДРОЗД

Підпис Дрозд Валентини Георгіївни засвідчую

Т.в.о. начальника відділу документування
службової діяльності

Наталя ХОЗЛУ